

I IENSTITU

Diksiyon Eğitimi

Ulama / Kavşak / Durak

Konu 2

Ulama

Ulama, iki kelime arasındaki sesli harflerin birleşerek tek bir sesli harfe dönüşmesi işlemidir. Türkçede ulama, genellikle kelime sonundaki "-de/-da" ya da "-ye/-ya" ekleri ile gerçekleşir. Ulamanın doğru bir şekilde kullanılması, sözlü anlatımın akıcı ve düzgün olmasına katkı sağlar.

Ulama Kuralları

- Ulama işlemi, sadece aynı sesli harflerle yapılan eklerde gerçekleşir. Örneğin, "-de/-da" ekiyle ulama yapılmazken, "-ye/-ya" ekiyle ulama yapılabilir.
- Ulama, iki sesli harf arasında gerçekleşir ve bu sesli harfler birbirine benzer özelliklere sahip olmalıdır.

- Ulama, yalnızca ünsüz harflerle başlayan eklerde gerçekleşir.

Ulama Örnekleri:

- Eski + ya = Eskya
- Gün + ye = Günye
- Köy + de = Köyde (Ulama olmaz, çünkü "-de" eki "-ye/-ya" eki değildir.)

Kavşak

Kavşak, iki veya daha fazla kelimenin bir araya gelerek yeni bir kelime oluşturduğu yapıdır. Kavşaklar, dilin akıcılığını ve anlam bütünlüğünü sağlamak için önemlidir.

Kavşakların doğru bir şekilde kullanılması, sözlü anlatımın net ve düzgün olmasına katkı sağlar.

Kavşak Türleri:

Ünsüz Kavşakları: İki veya daha fazla kelimenin ünsüz harflerle birleşerek yeni bir kelime oluşturduğu yapıdır. Örnek:

"sabah+ezanı = sabah ezanı"

Sesli Kavşakları: İki veya daha fazla kelimenin sesli harflerle birleşerek yeni bir kelime oluşturduğu yapıdır. Örnek:

"aşağı+önde = aşağı önde"

Ünsüz ve Sesli Kavşakları: İki veya daha fazla kelimenin hem ünsüz hem de sesli harflerle birleşerek yeni bir kelime oluşturduğu yapıdır. Örnek: "göz+kapak = gözkapak"

Kavşak Örnekleri:

Ünsüz Kavşakları:

- Gün + batımı = günbatımı
- Deniz + kum = deniz kum

Sesli Kavşakları:

- Üst + üste = üst üste
- İç + içe = iç içe

Ünsüz ve Sesli Kavşakları:

- Kırmızı + elma = kırmızıelma
- Beyaz + güvercin = beyazgüvercin

Durak

Durak, sözlü anlatımda kelimeler veya cümleler arasında yapılan kısa duraklamalardır. Duraklar, düşünceyi ve anlamı doğru bir şekilde aktarmak için önemlidir.

Anlatımın ritmi, tonlaması ve anlaşılabilirliği üzerinde büyük etkisi olan duraklar, diksiyon eğitiminde dikkat edilmesi gereken önemli noktalardır.

Durak Türleri

Noktalama İşaretleri Durakları:

Noktalama işaretlerinin olduğu yerlerde yapılan duraklamalardır. Örnek: Virgül, nokta, noktalı virgül, ünlem işareti, soru işareti, üç nokta vb.

Cümle Durakları: İki cümle arasında yapılan duraklamalardır. Örnek: "Hava çok soğuktu. Evden çıkmak istemiyordu."

Kelime Durakları: İki kelime arasında yapılan duraklamalardır. Örnek: "Evin içindeki eşyaları topladı ve yeni evine taşıdı."

Duraklama Süreleri:

Noktalama İşaretleri Durakları:

- Virgöl: 1 saniye
- Nokta: 2 saniye
- Noktalı Virgöl: 1,5 saniye
- Ünlem İşareti: 2 saniye
- Soru İşareti: 2 saniye
- Üç Nokta: 1,5 saniye

Cümle Durakları: 2 saniye

Kelime Durakları: 0,5 saniye

Durak Kullanımı

Önerileri

- Durakları doğru kullanarak anlatımı daha anlaşılır ve etkili hale getirin.
- Durakların sürelerini aşırıya çıkırmamaya dikkat edin.

- Aşırı duraklamalar, anlatımın akıcılığını ve anlaşılabilirliğini olumsuz yönde etkiler.
- Kelime ve cümle duraklarında, konuşmanın ritmini ve tonlamasını düzenli hale getirmeye özen gösterin.
- Noktalama işaretlerine uygun duraklamalar yaparak, metnin anlamını ve düşüncesini doğru bir şekilde aktarın.

